

Litteratur

JOHN-HENRI HOLMBERG:

Nytt år, samma idéer

Den politiskt inriktade bokutgivningen 1984 inleddes med seminarieboken *1984 - och sedan?* (Ratio), där bland andra Jan Freese, Nils-Eric Sandberg och Tor Ragnar Gerholm tog sig före att analysera de likheter - och tendenser - med George Orwells totalitära vision som kan spåras i dagens Sverige.

Men efter den boken har tendensen i den svenska politiska litteraturen väsentligen återgått till det normala. Anna Hedborg och Rudolf Meidner har i *Folkhemsmodellen* (Rabén & Sjögren) ställt upp till försvar inte bara för dagens centralstyrda samhällssystem utan fastmera för en framtid där styrningen blir än mera total och där utrymmet för enskilda initiativ nästan helst skulle strypas. *Feldt om Sveriges ekonomi* av Berndt Ahlqvist och Lars Engqvist (Tiden) antyder inte heller den några nämnvärt kritiska synpunkter på den nuvarande regeringspolitiken, medan däremot Sven-Ove Hanssons *SAF i politiken* (Tiden) tycks förespråka tesen att organisationer som driver "fel" politisk uppfattning bör tåga.

Av större intresse för den som inte fullständigt okritiskt vill acceptera svenska trosföreställningar om den offentliga sektorns välsignelser är Lars Söderströms nya bok *Vår offentliga ekonomi* (Liber), som ytterst kritiskt granskar bland annat "trygghetspolitiken" och det ekonomiska omfördelningssystemet.

Enstaka andra politiska debattböcker följer troget sedan länge etablerade förlagsprofiler. Arbetarkultur publicerar marxistiska titlar; Liber ger ut "debattböcker" där i inte ringa utsträckning skilda statliga organ söker plädera för sin egen fortsatta behövlighet; Ratio har under våren kommit med två titlar med motsatt tendens: Mancur Olsons *Nationers uppgång och fall* samt Isaiah Berlins *Fyra essäer om frihet*. Olsons bok, som blivit en av det senaste årets mest uppmärksammade ekonomiska debattverk utomlands, utvecklar tesen att de i stabila samhällen allt starkare intresseorganisationerna gradvis automatiskt kommer att hämma såväl enskilda initiativ som fortsatt ekonomisk utveckling. Isaiah Berlin å sin sida analyserar i sin essäsamling skilda aspekter på frihetsbegreppet, individuellt och samhälleligt såväl som historiskt, och fastslår den enskilda frihetens oförenlighet

med alltför långtgående offentliga eller kollektiva styrmekanismer.

Men de enstaka nedslagen från Ratio/Timbro till trots är det en säregen bokvår som mött oss på det politiska området: den som undviker dagspressen och håller sig till bokhandeln lär få svårt att lägga märke till att Sverige befinner sig mitt i en inte bara ekonomisk utan också systempolitisk kris och omprövningsperiod. För så långt som till de svenska debattboksförfattarna har omprövningen hittills inte nått: de vilar fortfarande lugna i det statsocialistiska folkhemmens sköte.

Nyare vindar blåser istället inom andra utgivningsområden. Och till dem skall vi återkomma i en senare översikt.

Vårens böcker: Politik och samhällsekonomi

Berndt Ahlqvist och Lars Engqvist: *Feldt om Sveriges ekonomi*. Tiden. Intervjubok.

Svante Beckman: *Tidsandans krumbukter*. Liber.

Ingår tillsammans med andra titlar i en ny serie från Sekretariatet för framtidsstudier, där det gemensamma syftet är att studera eventuella värderingsförskjutningar i samhället.

*Isaiah Berlin: *Fyra essäer om frihet*. Ratio. Alf Enerström/Gio Petré: *Vi fällde regeringen*, del II. Flora Film Förlag.

Det kontroversiella paret ger sin syn på Olof Palme och svensk politik.

Robert Eriksson och Rune Åberg (red): *Välfärd i förändring*. Prisma.

I huvudsak en sakframställning av levnadsvillkoren i Sverige sedan 1968. Man bör se upp med urvalskriterierna!

Sven-Ove Hansson: *SAF i politiken*. Tiden. Angrepp på SAF:s engagemang i äsiktsbildningen.

Anna Hedborg och Rudolf Meidner: *Folkhemsmodellen*. Rabén & Sjögren.

Den hittills förda socialdemokratiska politikens partiella misslyckande beror på otillräcklig central planering och styrning.

- *Elisabeth Langby: *Vinter i välfärdslandet*. Askelin & Hägglund.
En jämförande studie i välfärdsstaters förfall och sammanbrott där Sverige bla ses som en parallell till Uruguay.
- *Mancur Olson: *Nationers uppgång och fall*. Ratio.
En studie i intresseorganisationernas förkvävande roll i ekonomi och samhällsliv.
- Olof Palme: *Sveriges utrikespolitik*. Tiden.
Tal och uppsatser av statsministern, som har få klagomål på sin egen utrikespolitik.
- Ingvar Palm Lund (red): *Effektiv offentlig sektor*. Liber.
Den offentliga sektorns nuvarande omfattning diskuteras ur främst rena effektivitetssynvinklar.
- Torgny T Segerstedt (red): *1984 – och sedan?* Ratio.
Seminariebok kring totalitära tendenser i dagens Sverige, sedda i perspektiv mot George Orwells framtidsroman.
- Kurt Sjöström: *Socialpolitiken*. Arbetarkultur.
En lovsång till goda avsikter som för att till fullo förverkligas kräver ytterligare oändliga resurser och statliga ingrepp.
- Ronny Svensson: *Kan din kommun styra framtiden?* Liber.
Positivt inställd bok om kommunernas lämplighet och förmåga att forma framtiden.
- Bo Södersten: *Makroekonomi och stabiliseringspolitik*. Liber.
Lärobok i makroekonomi författad utifrån en väsentligen keynesiansk och interventionistisk syn på statens roll.
- *Lars Söderström: *Vår offentliga ekonomi*. Liber.
Kritisk närstudie i välfärdspolitiken, dess utgångspunkter, syften och metoder.
- Titlar försedda med asterisk (*) rekommenderas.